

voltrekken, Italië en Spanje daarbij inbegrepen. Ook katholieke schrijvers erkennen dit⁵⁵). Door het herstel van de geestelijke eenheid van de Kerk met haar Hoofd, had een groote Europeesche res-publica christiana opnieuw kunnen verschijnen. Nogmaals: dit had niet beteekend, dat alle Europeanen opzessende leden van de gezuiverde Kerken waren geworden, maar wel, dat er door dit geheele werelddeel een vroom en bezielend element was getrokken, een zoutend zout, dat onrechtvaardigheden had afgesneden, verdeeldheden had overwonnen, en iets van den glans om zich heen had verspreid, die in het verschiet ligt na den jongsten dag.

In de Republiek der Zeven Provinciën heeft men daarvan iets kunnen zien, en dat is de roem van Nederland's historie. De macht die werd verkregen door het terugdringen van de macht van het Habsburgsche huis, werd daar niet misbruikt, en zoo kwam het dat door Nederland een staat ontstond — zooals Mr Groen van Prinsterer eens schreef — die zeer zeker nog nietig was, maar welks providentiële missie zou zijn het hooghouden van de banier der soevereine genade van Jezus Christus. Deze staat kon moeilijk neutraal zijn, en heeft inderdaad ook gepoogd het zout dat hij bezat, verder door Europa te verspreiden. De religie was de voornaamste aangelegenheid bij de buitenlandse politiek. Men wist, dat deze de inzet was bij den vrijheidsoorlog tegen Spanje, en dat het deze was die nauw betrokken was bij de coalitie-politiek van Prins Willem III tegen Lodewijk XIV.

Men weet echter, dat dit herstel van Europa niet is voortgeschreden. Toen de hervorming reeds een goed eind op weg was, kwamen er in de oude Kerk sterke reactiekrachten naar voren, die met alle beschikbare middelen een zoo groot mogelijk deel van Europa voor de hervorming ontoegankelijk wilden maken. Door deze contra-reformatie zijn golven van ellende over Europa gestort. Paus Paulus III wist na het overwinnen van vele moeilijkheden het concilie van Trente bijeen te roepen. Aan het geslacht Farnese, waartoe deze paus behoorde, heeft de Europeesche christenheid haar scheuring misschien meer te danken dan aan iemand anders. 's Pausen achterkleinzoon was Alexander Farnese, de bekende veldheer Parma, die later de Zuidelijke Nederlanden op Oranje veroverde en voor het Noorden afstoot. De paus zelf centraliseerde het inquisitiewezen en liet een index van verboden boeken opstellen. Zijn bereidheid om de kanones met de kanonnen te laten samengaan, verwierf vermaardheid⁵⁶). Reeds op de vierde zitting van het Trentsche concilie werd vastgesteld, dat de H. Schrift en de traditie van de R. Kath. Kerk een even goddelijk gezag hadden, waardoor latere uitnodigingen aan protestantische theologen om ook op dit concilie te verschijnen, weinig meer dan reclame werden.

De contra-reformatie wekte eerst de partijzucht, daarna de godsdienstoorlogen in Europa. Vele landen zijn hierdoor geteisterd. In 1572 werden naar schatting 10 tot 20.000 Hugenootsche Franschen in den Bartholomaeusnacht vermoord. En ook de positie van de Nederlandsche Republiek is hierdoor van het begin af zeer wankel geweest. De roemrijke verhalen over de gewonnen zeeslagen, de successen van den handel en de vestiging van het Nederlandsche gezag overzee mogen ons er de oogen niet voor doen sluiten, dat Parma's verovering van de Zuidelijke Nederlanden op Oranje een klap is geweest, die de Republiek nimmer te boven is gekomen. De trieste reeks van steden: Bergen, Leuven, Aalst, Doornik, Oudenaarde, Duinkerken, Nieuwpoort, Yperen, Brugge (de stad waarvan Gomarus afkomstig was), Gent, Brussel, Antwerpen, burchten der reformatie veelal, die vielen voor de Spaansche legers, en die verloren bleven, was een zeer zware slag voor het nieuwe leven in Europa. Geheel anders was de positie der Nederlanden — en der hervorming — geweest, als niet zeven, maar inderdaad zeventien Vereenigde Nederlanden na den Munsterschen vrede hun plaats hadden kunnen innemen.

Dit is niet geschied, en dat maakte het voor Nederland uitermate moeilijk om als christelijke natie mee te doen in de „groote“ Europeesche politiek en daarbij een zelfstandig getuigenis van het Evangelie te laten hooren. Want het minimum van macht dat daarvoor noodig is, bezaten wij misschien nog zoolang Frankrijk en Duitschland nog niet tot krachtige staten waren geconsolideerd. Maar later ging dit minimum verloren, en daarmee werd voor ons de mogelijkheid afgesneden om ons nog rechtstreeks te mengen in het Europeesch concert. Diegenen in Nederland, die thans de integratie van Europa voorstaan, en daarbij prijs stellen op het behoud van de geestelijke zelfstandigheid van ons land, zullen hier rekening mee dienen te houden. Hetgeen wil zeggen, dat zij er goed aan zullen doen, zich zoo weinig mogelijk rechtstreeks met de groote Europeesche zaken in te laten — willen zij niet worden verzwoegen. Hun bijdrage tot het herstel van Europa dient bescheidener te zijn. Willen zij door de buitenlandse politiek van Nederland bijdragen tot Europeesch herstel, laten zij dan beginnen een bijdrage te leveren tot een Heel-Nederlandsch herstel, door in overeenstemming met de H. Schrift een zoodanig réveil in België te steunen, niet alleen kerkelijk en niet alleen politiek, maar beide, dat er tusschen de

Christenen in Noord en Zuid verstandhouding mogelijk is.

Het leggen van een basis voor een geestelijk verantwoorde samenwerking met België (hetgeen iets anders is dan „Benelux“ of een „Dietsch“ taal- en „ras“-nationalisme) zal daarom het eerste — en voorloopig het eenige — positieve doel van een verantwoord Noordnederlandsche buitenlandse politiek in Europa zijn. Bovendien is het deze opgave, die ons door de historie wordt opgelegd. De groote belangstelling, die velen thans voor een Vereenigd Europa bezitten, terwijl zij voor een gemeenebest van Vereenigde Nederlanden geen aandacht hebben, getuigt van oppervlakkigheid, zoo niet van een revolutionaire gezindheid.

Zij die thans nog vragen, of het voor de eenheid van Europa niet beter was geweest, dat de pausen meer succes hadden gehad bij de oorlogen van de Contra-reformatie, zoodat ze het Protestantisme in geheel Europa hadden kunnen vernietigen, juist zooals vroeger met de Waldenzen, Hussieten, enz. was geschied, geven blijk, niets te begrijpen van de onmisbaarheid van een geestelijk herstel in Europa, toen in de zestiende eeuw, en ook thans. Want wat is er naderhand in de landen gebeurd, waar het Protestantisme het onderspit heeft gedolven, en vrijwel het geheele land zich onder het pauselijk gezag heeft gesteld? Wat gebeurde er in Frankrijk, in Italië, in Spanje, in België? De revoluties zijn er losgebarsten, Reeds vóór de hervorming was het de politiek der R. Katholieke Kerk om een systeem van vergaande toegeeflijkheid en aanpassing te volgen, indien daarbij slechts de

uiterlijke band met de Kerk en de door haar voorgeschreven ceremoniën werd gehandhaafd. Dit systeem werd in die landen, waar de bevolking onder het pauselijk gezag bleef staan, voortgezet. Maar daardoor kon in die landen — voorzover zij niet geheel onvolden — een geestelijk herstel ook evenmin tot stand komen als in de late Middeleeuwen. Vandaar dat de kolos van de R. Katholieke Kerk met meer dan een derde miljard leden thans slechts een katholieke wereldpolitiek kan voortbrengen, die voortdurend steunt op allianties met machten, waarmee zij zich compromitteert, en op de aanvaarding van stelsels, die op filosofisch gebied verwant zijn aan het kwaad dat zij moet bestrijden.

Men ziet dit in Nederland, waar de K.V.P. zich leende tot de gevolgd Indische politiek van de revolutie. En men ziet het in België, waar de Christelijke (katholieke) Volkspartij onmachtig was, zelfs als „meerderheidspartij“ de revolutie van Spaak te bedwingen. Wat wilde men dan met „pauselijk gezagsherstel“ bereiken? Meer stemmen voor de K.V.P.? Meer K.V.P. burgemeesters, meer K.V.P. ambtenaren, wering van Protestanten uit allerlei ambten?

Wij stemmen in met het Vlaamsche orgaan, dat in de dagen na den smadelijken nederlaag in de koningskwesie schreef, dat men in Vlaanderen eens bevrijd moest worden van het clericalisme, niet in de laatste plaats om tot een opklaring van de godsdienstige atmosfeer te komen.

En men toetse dan zijn geloofsbelijdenis aan de groote grondwet van de Kerk, dat is de H. Schrift.

Dr A. J. VERBRUGH.

VRAAG EN ANTWOORD (I)

UIT DE SCHRIFT

Naar aanleiding van het artikel dat ik over Gal. 3:27 schreef, werden mij enkele vragen gesteld, met het verzoek die in „De Reformatie“ te beantwoorden. Graag wil ik aan dat verzoek voldoen. Ik geef de vragen weer, precies zooals ze werden gesteld en laat op elke vraag direct het antwoord volgen.

Vraag 1. De apostel schrijft: „Want zo velen als gij in Christus gedoopt wordt, bekleedt gij u met Christus“ — althans zo staat het boven Uw artikel. Het valt me op, dat U de tekst zo weergeeft: zo velen gij in Christus gedoopt wordt — terwijl Greijdanus en in zijn K.V. en in zijn Comm. vertaalt: zovelen gij in Christus gedoopt wordt (ebaptisthete, aoristus, heenwijzend naar het moment van hun doop — en dat ligt toch voor de Galaten in 't verleden).

Mijn le vraag is nu: is dat in Uw art. 'n drukfout, of hebt U daar een bedoeling mee?

Antwoord. Inderdaad, in de weergave van Gal. 3:27 zooals die boven de verklaring van dien tekst werd afgedrukt, sloop 'n schrijffout in. Er moet staan w e r d t. In het stuk zelf is de tekst, zooals de vrager zeker wel zal gezien hebben, goed weergegeven.

Vraag 2. Nadat U verklaard hebt wat „zich met Christus bekleden“ betekent, zegt U: „En dit alles geschiedt op het moment van het gedoopt worden en in den doop“.

Brengt ons dat weer niet gevaarlijk dicht in de buurt van Kuypers speciale doopsgenade: bij hem de inlijving in het lichaam van Christus, bij U het bekleed worden met Christus. In beide gevallen iets speciaals, dat zich voltrekt op het moment van de doop, en dat dus gemist wordt vóór de doop en..... door de vroegstervende kindertjes, die wegsterven vóórdat ze gedoopt konden worden. Wordt hier in wezen niet losgelaten de geref. regel, dat de Sacr. niets verzegelen en aanbrengen, wat er te voren al niet was, in en door het Woord der belofte?

Antwoord. De werkwoordsvorm welke Paulus gebruikte in den zin: „bekleedt gij u met Christus“ (de aoristus, aangevende een in één moment plaats vindend gebeuren) geeft zonder twiifel aan, dat het bekleeden met Christus op precies hetzelfde moment plaatsvond als het gedoopt worden. Zoo zegt Greijdanus het dan ook duidelijk en nadrukkelijk. Het „bekleedt gij u“, schreef hij letterlijk „w i j s t o p h e t z e l f d e t i j d s m o m e n t a l s h e t v o r i g e“. Dat wil dus zeggen: op hetzelfde moment als waarin het gedoopt worden plaatsvond.

Welke consequenties daaruit voortvloeien is een tweede zaak. Daarnaar mogen we bij de vertaling — en verklaring! — niet vragen! We moeten beginnen met de Schriftwoorden nauwkeurig weer te geven. En als we dat hebben gedaan, moeten we vragen wat nu die woorden beteekenen en welke consequenties eruit voortvloeien. Zou door zoo'n goed vertaald Schriftwoord een of andere beschouwing; of zelfs een belijdenisuitspraak worden v e r o o r d e e l d, dan zullen we zoo'n beschouwing of uitspraak moeten verwerpen! Wat God in zijn woord zegt heeft volstrekt gezag en daarvoor moet alles wat daar niet mee klopt wijken.

En als door zoo'n precies vertaalde Schriftuitspraak een of andere „leer“, waar we niet veel mee op hebben, zou worden geleerd, dan zouden we die toch en van harte moeten aanvaarden. We zouden dan moeten doen wat altijd eisch is, namelijk: buigen voor Gods woord.

Maar wát Paulus hier zegt is in geen enkel opzicht een argument voor de theorie van een bijzondere doopsgenade zooals Kuypers leerde. Volgens Kuypers geeft God inderdaad in den doop — althans indien die

een e c h t e doop is, een doop dus van een reeds wedergeboren kind, een speciale „genade“, welke buiten den doop om nooit gegeven wordt. Het is een „genade“, die hierin bestaat, dat het geloof van den doopeling zoo bewerkt wordt, dat het zich „aansluit aan het gemeenschapsgehoof van het lichaam van Christus“. (E Voto II, p. 543/4). Het is zonder meer duidelijk, dat Paulus met zijn typeering van den doop als een zich bekleeden met Christus aan deze kuyperiaansche fantasie, welke Bavinck principieel roomsch en een verloochening van een protestantsch beginsel noemde, zelfs niet heeft gedacht! Wie een aparte doopsgenade leert, wie aan het sacrament dus een andere genadeverwerking toeschrijft dan aan het woord, „deelt — aldus Bavinck — Christus en zijn weldaden, verbreekt de eenheid van het genadeverbond, materialiseert de genade, maakt het sacrament zelfstandig tegenover en boven het woord, keert de verhouding van Schrift en kerk om, maakt het sacrament ter zaligheid noodzakelijk en den mensch van den priester afhankelijk“ (Dogm. IV², p. 523/4).

Neen, aan zulke ketterijen dacht Paulus zelfs niet toen hij Gal. 3:27 schreef. Er is een hemelsbreed verschil en onoverbrugbare kloof tusschen Kuypers „bijzondere doopsgenade“ en Paulus' „zich bekleeden met Christus“!

Over de beteekenis van dat „zich bekleeden met Christus“ zooals dat bij den doop geschiedt zal ik in de beantwoording van de volgende vraag nog een en ander zeggen.

Vraag 3. U verklaart enige malen, met grote klem: het zich bekleeden met Christus — dat is de doop, dat is zijn onveranderlijk wezen — onverschillig wie en hoe de mensen zijn, aan wie de doop wordt bediend.

Komt dit overeen met de verklaring van Calvin, die U zelf aanhaalt in Uw artikel? C. heeft zich immers ook de vraag gesteld: is het niet zo, dat bij zeer vele gedoopten die bekleeding met Christus feitelijk nooit tot stand komt? Maar dan zegt C. toch, dat Paulus hier de gelovigen toespreekt, die de tekenen op de goede manier gebruiken, en dan verbindt P. de tekenen steeds met de waarheid, welke zij afbeelden. D.w.z. dan verbindt hij het bekleed worden met Christus met het teken.

In Gal. 3:27 worden dus zij aangesproken, die van de doop een gelovig gebruik maken: zij zijn in Christus gedoopt, en hebben zich dan ook met Christus bekleed. De woorden van de tekst wijzen ook m.i. in die richting. Er staat toch niet: zo velen gij gedoopt zijt, zijt gij met Christus bekleed (passief) — maar: bekleedt gij u met Christus — actief — geloofsactief! In de gelovige aanvaarding en het gelovig gebruik van hun doop bekleedden de gelovige Galaten zich met Christus.

Als u trouwens poneert, dit is de doop, en dit geschiedt op het moment van de doop — dan zou ik me dat wel van volwassen dopelingen kunnen denken, maar toch niet bij de kinderdoop: kunnen die kindertjes op het moment van de doop zich bekleeden (actief!) met Christus? En: doen zij dat allen? (dit is het onveranderlijk wezen van de doop, zegt u immers).

Nogmaals: ik meen, dat hier gelovige Galaten werden aangesproken. „De Doop der gelovige Galaten was een Doop in Christus“, zegt Greijdanus in zijn K.V. En verder spreekt hij van „de Doop naar zijn geestelijken inhoud en ware wezen, naar zijn eigenlijke beteekenis. Dan kwam er een albeheerschende, zeer innige vereeniging door tot stand tusschen de geloovigen en den Heere Christus“.

Het verwarrende is natuurlijk, dat zowel Greijdanus als u beiden hier van de Doop naar zijn meest eigenlijke wezen gesproken achten. Alleen: Greijdanus zegt: dit is de Doop voor de gelovigen. En u zegt (als ik me niet vergis): dit is de Doop, altijd, en onveranderlijk, onverschillig de houding van de dopeling.

⁵⁵) J. de Jong, I. c., III, 112.

⁵⁶) K. Brandl, Kelzer Karel V, vert. N. B. ten Haef, Amsterdam, 1942, 483.

er haar voorge-
ld. Dit systeem
onder het pau-
Maar daardoor
et geheel insuf-
in tot stand ko-
ar dat de kolos-
dan een derde
holieke wereld-
trend steunt op
sich compromit-
s, die op filoso-
ad dat zij moet

de K.V.P. zich
lek van de re-
aar de Christe-
g was, zelfs als
Spaak te be-
aansel gezags-
rde K.V.P.?
P. ambtenaren,
nhten?

orgaan, dat in
in de konings-
en eens bevrijd
et in de laatste
odsdienstige at-

ijdenis aan de
e H. Schrift.

J. VERBRUGH.

DE SCHRIFT

van een reeds
de", welke bui-
it. Het is een
geloof van den
zich „aansluit
t lichaam van
is zonder meer
g van den doop
aan deze kuype-
cipieel roomsch
antsch beginsel
ie een aparte
ament dus een
aan het woord,
i zijn weldaden,
verbond, mate-
nent zelfstandig
de verhouding
sacrament ter
van den pries-
(4).

aulus zelfs niet
en hemelsbreed
schen Kuypers
„zich bekleeden

bekleeden met
chiedt zal ik in
ag nog een en

met grote klem:
is de doop, dat
rschillig wie en
rdt bediend.
van Calvijn, die
eft zich immers
fat bij zeer vele
eitelijk nooit tot
dat Paulus hier
en op de goede
e tekenen steeds
D.w.z. dan ver-
christus met het

sproken, die van
dij zijn in Chris-
k met Christus
zen ook m.i. in
elen zij gedoopt
ssief) — maar:
— geloofsactief
vlg gebruik van
lanten zich met

loop, en dit ge-
dan zou ik me
en denken, maar
le kindertjes op
in (actief!) met
it is het onver-
mmers).

re Galaten wer-
lige Galaten was
in zijn K.V. En
zijn geestelijken
lijke beteken-
r innige vereen-
ten en den Heere

towel Greijdanus
ijn meest eigen-
Greijdanus zegt:
zegt (als ik me
a onveranderlijk
ig.

Ik meen, dat Greijdanus, op zuiver exegetische gron-
den (de actieve vorm van *evangelium*, „beeld van een klee-
aandoen voor de gedachte van toe-eigening van geeste-
lijke hoedanigheden", Comm.) gelijk heeft. Ik geloof
met hem, dat het hier gaat over de toe-eigening van
dat ons in de belofte des Verbonds, gelijk die in de
Doop verzegeld wordt, wordt aangeboden, ja geschon-
ken: Jezus Christus en al Zijne weldaden.

De één moge dit noemen: het ware wezen van de
Doop, en de ander: de vrucht en het nut of effect van
de Doop. Als maar vaststaat dat de Doop niet voor
allen is: een gedoopt zijn in Christus, en niet bij allen
het effect bereikt, van het zich bekleden met Christus.
Want, naar uw eigen weergave van Calvijn's mening:
„als Paulus met hypocrieten te doen heeft, die met de
uiterlijke tekenen pralen, predikt hij, wat voor een ijdel
en nutteloos ding het uiterlijk teken is, en gaat hij hevig
tekeer tegen hun verkeerd vertrouwen."

Antwoord. Om de kwesties welke de vrager in
dit artikel aanvoert zoo duidelijk mogelijk te stellen
wil ik op het volgende wijzen.

1o. De doop — evenals het avondmaal — is de ver-
zegeling van Gods belofte. Van die belofte, waarvan
Christus met al zijn schatten en gaven de „inhoud" is.
Deze doop is, wanneer ze naar Gods inzettingen wordt
bediend, altijd waarachtig, echt, vol, volkomen,
krachtadig. Hij heeft dan steeds d e n z e l f d e n
„inhoud". Of, zooals de reformatoren en de gerefor-
meerde confessies steeds zeggen: de „waarheid" van
den doop (d.w.z. Christus en al zijn weldaden) is altijd
aan het „teeken" van den doop verbonden. In en bij
den doop is dus Christus' lichaam en bloed, ja Hij-
zelf, aanwezig. Niet zooals de roomschen beweren,
doordat het water van den doop als zoodanig de
d r a g e r wordt van de genade! Neen, om een woord
van Calvijn te gebruiken, de „waarheid" van den doop
is aan 't teeken van den doop op geestelijke wijze
verbonden. Dat wil zeggen: door en in de be-
lofte, die, door den Heiligen Geest gesproken, het
eerste en het laatste, het een en het al van den doop is.

2o. Wanneer nu deze doop naar de instelling van

„GOED VRIJGEMAAKT"

Men kan nogal eens beleven, dat tusschen broeders
van één zelfde kerk, van wie A over bepaalde kwes-
ties (politiek, verenigingsleven, voortgaande refor-
matie etc.) anders denkt dan B, zich een gesprek ont-
wikkelt als volgt:

A tot B: als jij zóó denkt, dan ben jij niet goed
vrijgemaakt; want vrijmaking beteekent een open oor
willen houden voor alle consequenties, die ik trek.

B tot A: zwijg maar, als je niet anders spreken
kunt, want ik heb me in '44 met volle overtuiging
vrijgemaakt, ik ben dus niet zoo goed vrijgemaakt als
jij en wil die kritiek van jou niet hooren.

Soms eindigt het gesprek op de bekende manier:
niets doorgesproken; hoofden heet, harten koud.

Aan wie de schuld?

Waarschijnlijk een beetje aan beide kanten.

Want A ziet de vrijmaking als o b l i g a t i e tot
een bepaalde houding ten aanzien van de toekomst.
En B ziet haar als gehoorzame afwijzing van be-
paalde opgelegde, maar ongeoorloofde bindingen uit
het verleden.

En daarin zeggen ze allebei iets goeds. Maar zoo-
lang ze niet verder komen zeggen ze ook allebei te
weinig.

A heeft gelijk als hij meent, dat de vrijmaking een
obligatie inhoudt tot het volgen van een bepaalde ge-
dragslijn voor de toekomst. Maar hij vergeet, dat
de eischen, die God ons stelt op politiek, sociaal, econo-
misch, wetenschappelijk gebied voor allen gelden,
ook voor niet-vrijgemaakten. Vrijmaking van ons op-
gelegde verkeerdheden is inderdaad, als 't geen kop-
pigheid, en geen uiting van een recalcitrant geest
geweest is, een genadegave Gods; en in zooverre elke
ons bewezen gunst als zoodanig ons oproept tot groo-
teren ijver, verscherpte aandacht en een meer criti-
sche terreinverkenning mag men zeggen: laat die vrij-
making u een spoorslag zijn tot zwaardere inspanning.
Alleen maar: de roeping daartoe lag er ook vóór de
vrijmaking. Die is geen norm; norm blijft alleen Gods
wet. Als A tegen B.

B van zijn kant heeft gelijk, als hij de vrijmaking
ziet als een besluite en onvermijdelijke keus in het
verleden. Hij heeft gelijk, als hij verlangt dat men
deze daad erkenne in haar volle waarde, gehoorzame
reactie op een scheefgetrokken concrete situatie. Maar
ook hij schijnt te vergeten, dat vrijmaking geen afiaat
beteekent van plichten, die men vóór de vrijmaking
had.

Zou niet meermalen ons gesprek meer vlotten, als
we ons hiervan doordrongen: door de vrijmaking heb-
ben wij banden van ons afgeschud, die onbevoegden
en niet daartoe gemachtigden aan de kerken en aan
ons wilden opleggen. En dat afschudden van die ban-
den maakte ons vrij „van" iets, dat niet bij ons hoor-
de, om weer vrij te kunnen worden „tot" wat wij
hadden te doen óók voor 1944.

Vóór 1944 zeiden we: de school is van de ouders.
Wij moesten dat tenminste zeggen. Wij zijn vrij-
gemaakt niet om die schoolkwestie te stellen. Want
die was niet in geding. Maar als wij nu elkander gaan
opwekken om dien ouden stokregel (de school van de
ouders) weer ernstig te nemen, dan moet B niet te-
gen A zeggen: ik heb me goed vrijgemaakt; dat liep

Christus bediend wordt, dan wordt daarin en daar-
door ook de „waarheid" van den doop aan den doope-
ling gegeven. Dat wil zeggen: dan geeft Christus Zich-
zelf met al zijn heil in en door den doop aan de doo-
peligen. Het is de leer der reformatoren en van de
gereformeerde Kerken, dat, omdat God waarachtig
is en dus ook het door Hem bediende sacrament steeds
waarachtig is, Christus' lichaam en bloed, ja Hijzelf,
met al zijn schatten en gaven aan allen, die naar
Gods aanwijzing worden gedoopt, aangeboden, toege-
reikt, voorgehouden, gegeven worden (Calvijn gebruikt
in dit verband werkwoorden als offerre, porrigere,
exhibere, dare). Heel duidelijk zegt Calvijn dat b.v.
in de volgende uitspraak van zijn Institutie over het
avondmaal: En dit is de „ongeschondenheid (of: vol-
komenheid) van het sacrament, welke de geheele we-
reld niet kan schenden, dat het vleesch en bloed van
Christus even waarlijk den onwaar-
digen gegeven wordt (dani) als Gods
uitverkoren geloovigen". En Luther
gaat in zijn grooten Catechismus verschrikkelijk te keer
tegen de verwaten en dwaze mensen, die zeggen:
waar geen geloof is, daar is ook de doop niet echt.
Dat is z.i. even dwaas als wanneer ik zou beweren:
wanneer ik niet geloof, dan is ook Christus niets, of:
wanneer ik niet gehoorzaam ben, dan is ook mijn
vader, moeder en de overheid niets! Is dat nu een
goede conclusie, zoo vraagt hij, dat, wanneer iemand
niet doet, wat hij doen moet, het ding dat daarbij in
geding is, ook niet bestaat of geldt? Ik keer het liever
om, zoo gaat hij voort, en concludeer veeleer zoo: juist
daarom is de doop iets en iets goeds omdat men hem
niet goed ontvangen kan. Want wanneer hij in zich-
zelf niet goed was, zou men hem ook niet kunnen mis-
bruiken, noch zich daaraan bezondigen! De stelling:
het misbruik heft de substantie van iets niet op, maar
bevestigt dat, geldt ook t.o.v. den doop. Want goud
blijft e r n i e t m i n d e r g o u d o m a l
d r a a g t e e n h o e r d a t o o k m e t z o n d e
e n s c h a n d e.

C. V.

KERKELIJK LEVEN

niet over schoolzaken, blijf dus van me af met die
schoolzaken. Want hij moet bedenken: ik ben vrijge-
maakt om o n g e h i n d e r d mijn kerkelijk leven te
kunnen leiden. Ik moet dus vragen, onverschillig wie
over die school begint: heb ik niet vóór 1944 hetzelfde
de moeten zeggen: de school voor de ouders? Aan den
anderen kant moet A niet tot B zeggen: als jij niet
dadelijk zoo doet als ik, dan ben je niet goed vrijge-
maakt. Want A moet bedenken, dat hij met alle mo-
gelijke mensen met alle mogelijke inzichten nog zou
leven in één verband, als er geen 1944 geweest was.
En dat hij dan den eisch: de school voor de ouders
niet fundeeren zou in de vrijmaking, net zoo min als
in de Afscheiding, de Doleantie, maar in Schrift en
Confessie. Hebben we mekaar vóór 1944 om de ooren
geslagen met 't zeggen: je bent geen goeie afgeschei-
dene? Geen goeie Doleerene? We hebben wel gezegd:
laat Grosheide een candidaat niet dwingen, te ver-
klaren dat Hel de Cock een ketter was, toen hij zei:
sacramenten verzegelen geen inwendige aanwezig-
genade, maar de belofte Gods. Maar we hebben niet
gezegd: Grosheide, wees een tweede Hel de Cock!
Ik wou voor wat ons betreft terug naar de BREEDTE
van alle getallen, die we vóór 1944 hadden (en nog
breder), en dan met al die getallen doordringen naar
de diepte van waarachtige reformatie, zooals die
vereischt was en bepleit werd vóór 1944.

Dat zelfde geldt voor de politiek en andere kwes-
ties. Meet elkaar niet naar 1944. Want ook 1944 moet
zelf gemeten worden. Meet u zelf en elkaar naar Gods
wet. En baseer de eischen die ge elkaar stelt, niet
in 1944, doch naar de oude ook voor 1944 erkende
maatstaven. Een „aanleiding" tot nieuwe bezin-
ning was 1944 wel. Maar de grond voor den eisch
daartoe ligt op de „bergen der eeuwigheid". Laat
elkaar goed zien, dat 't niet u w schuld is, maar
die van anderen, dat ge thans zonder hen verder moet.
En laat uw eischen ledereen kennen als eischen, die
ge ook zonder vrijmakingsnoodzaak elkaar zouden
stellen.

Want pas op, dat ge niet in de fuik loopt. Het zijn
anderen, die zich niet wilden geven in 1944 aan wat
toch hun plicht was, en nu zeggen: vrijmaking kweekt
een seclarischen geest. Als B tegen A en A tegen B
opponeert op deze manier, dan loopt de één gevaar,
op deze kritiek van buitenaf te reageeren met een
zekere nijdigheid, die nu „van-den-weeromstuit" nog
een schepje er boven op gooit. En de andere loopt
gevaar, te zeggen: daar zit wat in; en dan geeft hij
meteen zichzelf een allure van breedheid, door te zeg-
gen: maar ik sla niet door.

Hij moest liever vragen: zou ik, als 1944 er niet
geweest was, ook me hebben afgemaakt van kwesties
als deze?

Zoo ja, dan is dat niet best.

Wij zijn goed vrijgemaakt, om weer de goeie gere-
formeerden van vóór '44 te worden. Niet wij zijn ver-
anderd, doch die anderen. En we zijn goeie gerefor-
meerden als van vóór 1944 om goeie christenen te
kunnen zijn, die op een concrete situatie (neem b.v.
de kwestie van de aantasting der souvereiniteit van
de kroon) van vóór of van na '44 te reageeren con-
form de wet van God.

K. S.

Een stem „van elders"

In het blad „Der Waarheid Getuigenis geven"
(Maart 1951), redactie-adres: C. Costerus, Nunspeet,
lezen we:

We bespreken thans de positie van de Geref. Bond
enz. Al hun actie heeft, in het verleden en in het heden
bestaan in SIDDEREN. Sidderen voor reuzen. Strijden
deden ze NOOIT. En ieder, die tot hen zeide: U moet
die „reus" bekampen, voegden ze toe: „Ik ken uwe
boosheid wel". De reus der onwettige Synode van 1816,
waarvan de huidige Synode een RECHTMATIGE voort-
zetting is, doet hen..... sidderen.

Wat zijn dan de art. 31-ers, die de „reus" in de
Geref. Kerken bekampen, met inzet van hun ambt,
traktament, kerkelijke goederen, relaties, eer, lidmaat-
schap, enz. toch GELOOFSHELDEN. Wat hebben deze
mensen teruggegrepen naar de autonomie der gemeen-
ten, naar het herstel van het gezag der ouderlingen.
Overheersing van de ene ambtsdrager over de andere
komt bij de art. 31-ers niet voor. Zij stellen zich in de
weg der gehoorzaamheid, om des Heeren inzettingen
te handhaven. Hun prediking is Schriftuurlijk en vrij
van opsmuk. En te verkiezen boven de prediking der
Geref. Gemeenten, waar vanaf de kassel o.a. gepredikt
wordt, „dat de beloften voor onbekeerden net zoveel
waarde hebben als voor de varkens". (Zóó is dat gezegd
en bedoeld). En waar ernstig moet worden vermoed....
dat de „bevinding" uit oude schrijvers wordt geïmiteerd.

Even verder lezen we:

Het is zeer ondeskundig van de theologen der Geref.
Gem., die talloze malen in hun kerken voorlezen: „Die
de verstokte Pharao met al zijn heil in het Rode Meer
verdrongen heeft", en dan NOG NIET inzien, dat God
Pharao en zijn gevolg niet als een troep varkens ver-
drongen heeft. Dat deed God na een 10 maal herhaald
aanbod van genade, zóó overweldigend en majesteit-
lijk, dat zelfs de meest verharde zondaar daarvan onder
de indruk zou moeten geraken. En de Heere verstokte
op dat aanbod Pharao's hart. Daardoor werd Gods eer
dermate verhoogd, dat dit NU NOG vanaf de kassels
verkondigd wordt. Ook het afgewezen aanbod der ge-
nade, door hen die onder de verharding besloten liggen
verhoogt de eer van Hem, die alle dingen tot Zijn eer
doet. Ook de uitverkiezing en verwerping strekken uit-
endelijk ter ere Gods. De dwalende Geref. Gem. moes-
ten zich wegschamen, dat zij Ds Kok uit V., de man,
die de Waarheid getrouwelijk dient, uit oorzaak van
hun eigen DWALING met de BANYLOEK hebben ge-
troffen. Ze dienden Ds Kok wel om vergeving te vra-
gen. De waardige knecht des Heeren, Ds Kok, met zijn
vele aanhangers in en buiten de Geref. Gem., vormt
tegen de dwaling en de ondeskundigheid der Synode
een LEVENDE AANKLACHT.

Later:

Als iemand, die weet wat een botsing met Saulin-
ten betekent, stel ik me naast de art. 31-ers. Deze
mensen hebben bewezen, dat zij ten tijde van verdruk-
king of vervolging, niet „terstond geërgerd" worden.
Zo wordt er in het kamp van de dwalende VALSE
kerken van 1886, op de art. 31-ers afgegeven, dat hun Profs
pauzen zijn, en de art. 31-ers willoze volgelingen. Felt
is, dat ALLE profs bij de art. 31-ers NIETS te ver-
tellen hebben, omdat ELKE kerkeraad en gemeente
daar VOLSTREKT zelfstandig is.

Ook:

Ik heb NOOIT zulke eenvoudige theologen ontmoet
als juist bij de art. 31-ers. Dan moet men dat heers-
zuchtig gedoe eens zien bij de 1886-ers, waar b.v. in de
gemeente Soest een respectabel theoloog als Ds Leen-
houts verklaarde in het verband der Geref. Kerken te
willen blijven, maar evenals de art. 31-ers, bezwaar te
hebben tegen de Synodale besluiten. In strijd met alle
kerkrecht is daar in Soest met een lijst met handteke-
ningen tegen Ds L. en kerkeraadsleden gewerkt, een
hetze onttekend. Daar is de Classis, waar Soest toe
behoort, met pauselijk gezag bekleed, aan te pas ge-
komen. Er is met dreigementen gewerkt, zodat ik me
afvraag, in hoeverre ze Ds L. klein hebben gekregen.

Tal van adhaesie-betuigingen werden ontvangen van
leden der 1886-kerken, mensen, die volledig instemmen
met het standpunt der art. 31-ers, doch de Geref. Ker-
ken niet willen verlaten, en bevreemd zijn voor het
Synode-„gezag". En dat alles om een..... VERONDER-
STELLING. Als het nu nog een wezenlijk leerstuk gold,
dan zou ik me dat kunnen indenken.

Verder:

Allerwege komen ze u tegen met de LEUGEN, „dat
de art. 31-ers leren, dat de kinderen door de doop we-
dergeboren zijn". Dat is niet waar. De art. 31-ers be-
schouwen de kinderdoop, evenals ieder weldenkend
Calvinist in den lande die beschouwt, met verwerping
van de dwaling der veronderstelde wedergeboorte.

Maar ik ga terug naar de sidderende Geref. Bond.
Ik heb gelezen, dat de kerkorde, die Prof. Severijn
hield opstellen en ondertekenen, door de Synode is an-
genomen met 76—14 stemmen. Twee Geref. Bonders
hebben voorgestemd en 12 tegen, zodat gezegd kan
worden, dat de G.B. tegen de Kerkorde heeft gestemd.
Nu zou men ook mogen verwachten, dat de G.B. ALLE
gehoorzaamheid aan deze kerkorde zal weigeren. De
Synode is geen Tweede Kamer, waar men over zake-
lijke dingen stemt, en waar de minderheid zich heeft
neer te leggen bij wat de meerderheid beslist. De G.B.
vond de nieuwe kerkwet VERWERPELIJK. Laat ik nu
zeggen, dat ik er blij om ben, dat de G.B. zo flink was
om tegen te stemmen. Ik wens ze daarom kracht en
wijsheid toe, om van deze SLECHTE kerkwet NIETS
in praktijk te brengen. Door tegen te stemmen heeft
de G.B. een goede principiële uitspraak gedaan. Laat
ze er nu ook toe over gaan om hun principe te HAND-
HAVEN.

Laat dan de strijd der art. 31-ers u een lichtend
voorbeeld zijn. Wie echter het oor te luisteren legt, zal